

Sosiaali- ja
terveysministeriö

HE laiksi alkoholilain muuttamisesta (HE 131/2025 vp) - Vastinekuuleminen

Saara Karttunen
Erityisasiantuntija
22.4.2026

Yleisesti palautteesta

- Asiantuntijalausuntojen palaute oli jakautunutta
- Suurimmassa osassa lausuntoja esitykseen suhtauduttiin kriittisesti, mutta osa myös kannatti esitystä tai suhtautui esitykseen neutraalisti
 - Esitystä vastustavat: esityksellä lisättäisiin alkoholin saatavuutta ja siten haittoja, esitys alkoholilain ja PL 19.3 §:n vastainen, huoli esim. sote-alan resursseista ja vaikutuksista esim. lasten ja ikääntyneiden asemaan
 - Neutraalisti suhtautuvat: esityksellä sekä elinkeinoelämää edistäviä, positiivisia vaikutuksia että mahdollisesti negatiivisia, alkoholihaittoja lisääviä vaikutuksia
 - Esitystä kannattavat: edistää elinkeinon mahdollisuuksia, alkoholipolitiikka voidaan vastuullisesti vapauttaa, TaV: esitys on kokonaisuudessaan yritystoimintaa, kilpailua ja kuluttajan valinnanmahdollisuuksia edistävä.

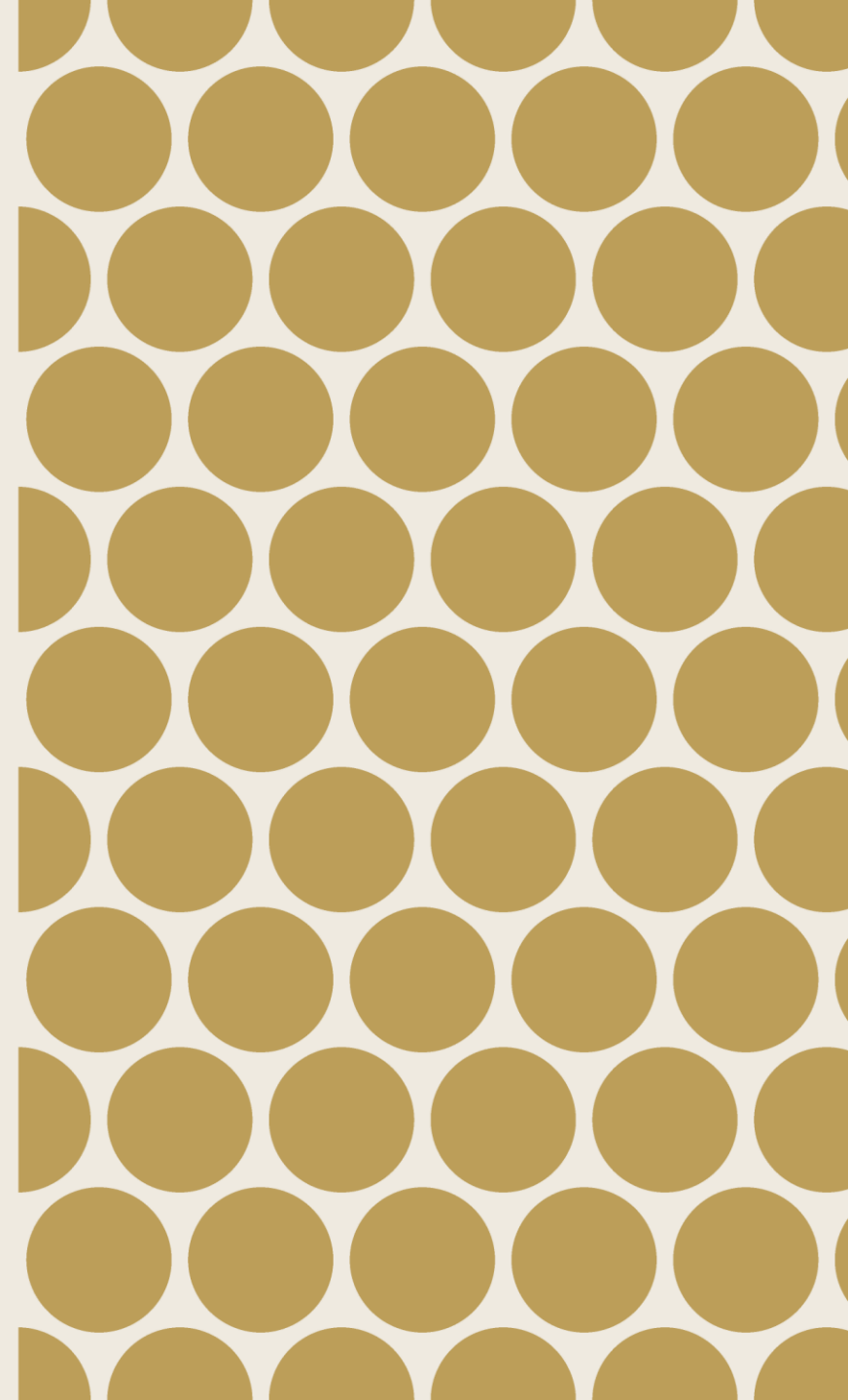
Yleisesti esityksen vaikutuksista

- Alkoholilain tarkoituksena olisi jatkossakin vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta
- Vaikka alkoholijuomien saatavuus lisääntyisi jonkin verran, sääntelyllä huolehdittaisiin jatkossakin esim. luovutuskieltojen noudattamisesta ja toimitusaikarajoituksista
- Esityksellä olisi tavoiteltuja positiivisia taloudellisia vaikutuksia, sillä se edistäisi kuluttajien kulutusmahdollisuuksia sekä alkoholijuomia markkinoilla myyvien toimijoiden liiketoimintamahdollisuuksia mahdollistamalla alkoholijuomien toimituksen
- Esityksessä on arvioitu, että yhteiskuntatasolla esityksen vaikutukset alkoholihaittoihin olisivat todennäköisesti vähäisiä

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Etämyyntisääntelyä koskeva palaute

Etämyynnin kieltö yli 5,5/8,0 % alkoholijuomilta

- Osassa lausunnoissa esitettiin etämyynnin rajaamista 5,5/8,0 % vahvuisiin alkoholijuomiin
- Ei esitetä muutoksia
 - HE s. 68-69: etämyyntiin ei ole esitetty prosenttirajoja kahdesta syystä: rajauksesta ei ole sovittu hallitusohjelmassa eikä rajausta voida pitää ongelmattomana EU:n perussopimuksen turvaaman tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta → rajoitus olisi mahdollisesti EU-oikeuden vastainen (valmisteluvaiheessa pyydetty lausunnot EU-oikeuden asiantuntijoilta)
 - Huomioitava KKO 2025:71: kyse ei ollut Suomessa tapahtuneesta vähittäismyyjästä, kun myyjä oli luovuttanut alkoholijuomat huolintayhtiön välityksin myyjään nähden itsenäiselle ja riippumattomalle kuljetusliikkeelle Virosta Suomeen kuljetettavaksi
 - Vaikutukset Alkoon pieniä KKO:n selkeytettyä etämyynnin oikeustilaa. Ilman lakimuutosta Alkolla ei kuitenkaan olisi mahdollisuutta myydä tuotteitaan toimitettavaksi asiakkaalle toisin kuin muihin EU- ja ETA-maihin sijoittautuneilla etämyyjillä

Etämyynnin kieltö yli 5,5/8,0 % alkoholijuomilta

- Ei esitetä muutoksia
 - EU-oikeuden asiantuntijoiden (Tuomas Ojanen, Juha Raitio ja Petri Kuoppamäki) lausunnot PeV:lle ja StV:lle: etämyynnin rajoittaminen vähittäismyynnin rajaan ei olisi EU-oikeudellisesti perusteltavissa
 - Professori Jukka Snellin lausunto StV:lle: etämyynnin rajaamiseen voisi olla kapea, mutta mahdollinen sääntelypolku. Rajaamiselle olisi useita edellytyksiä, joista yksi olisi se, että Alkolle ei asetettaisi kotiinkuljetusoikeutta. Lisäksi KKO 2025:71 kaltaista transaktiojärjestelyjä ei olisi mahdollista kieltää
 - Pilot-asiakirjojen pöytäkirjamuistio ei muodosta komission virallista tai lopullista kantaa etämyyntiasiaan → liittyy virkamiestasolla pidettyyn kokoukseen, jossa on ilmaistu tyytyväisyys esityksen suuntaan, mutta samalla nostettu esille ratkaisemattomia kysymyksiä
 - Komissio arvioi oman virallisen kantansa notifiointiprosessissa
 - Viime kädessä EUT määrittelee EU-oikeuden sallitut rajat

Etämyyjien velvollisuudet/valvonta

- Lausunnoissa esitettyjä seikkoja:
 - Etämyyjien rekisteröitymisvelvollisuus (myös VaV esittänyt) tai luvanvaraisuus
 - Tarkennuksia etämyyjien merkitsemisvelvoitteisiin
 - Lakiin kirjaus, että etämyytäviä tuotteita ei saa toimittaa Suomessa sijaitsevista varastoista
 - Etämyyjien noudatettava jätelakia ja huolehdittava pakkausjätteen tuottajavastuusta ja kierrätysjärjestelyistä
- Ei esitetä muutoksia
 - HE s. 66-67: lupa- tai ilmoitusmenettely ei välttämättä täyttäisi SEUT 36 artiklan mukaista edellytystä rajoitusten oikeasuhtaisuudesta (tärkeintä luovutustilanteiden valvonta, toimivaltuudet ulkomaille olisivat rajalliset)
 - Tarkoituksenmukaista, että etämyyjät voivat valita sopivimman tavan merkitä alkoholilähetykset → tärkeintä turvata luovutustilanteiden valvonta
 - Sääntelyn perusteella etämyynnissä kyse ulkomailta myydystä alkoholijuomasta, ei voida myydä Suomessa sijaitsevasta varastosta
 - Jätelaissa säädetään pakkausten tuottajavastuusta → vastuu koskee myös etämyyjiä

Kuljetusyrittysten velvollisuudet

- Lausunnossa esitettyjä seikkoja:
 - Huoli veronkierrosta etämyynnissä
 - Alkoholijuoman toimittajalle velvoite tarkistaa valmisteverolain mukainen verotunniste ennen kuljetukseen ottamista huomioiden valmisteverotusdirektiivin mukaiset rajoitukset (myös VaV esittänyt)
 - Verovastuu tulisi laajentaa koskemaan kuljettajaa
- Ei esitetä muutoksia
 - HE s. 43-44 arvioitu vaikutuksia verokertymään → kokonaisuutena esityksen vaikutukset alkoholiveron kertymään arvioitu pieniksi
 - Etämyyntisääntelyn selkeyttäminen voisi lisätä sellaisten toimijoiden määrää, jotka haluavat toimia lainmukaisesti ja ovat nykytilanteessa pitäneet lainsäädäntöä epäselvänä
 - Määritelmien yhtenäistäminen valmisteverotuslainsäädännön kanssa ja tietojensaantimahdollisuudet viranomaisien välillä tukisi sitä, että toimijoilla kannuste noudattaa alkoholilain ja valmisteverotuslain säännöksiä

Kuljetusyritysten velvollisuudet

- Ei esitetä muutoksia
 - Tehokas verojen perintä on erittäin tärkeä tavoite. Kuljetusyrityksille esitetty velvollisuus verotunnisteen tarkastamiseen ei ole ongelmaton → kuljetusyritys ei voisi todentaa tunnisteen oikeellisuutta tai verojen maksua
 - Tärkeää, että lain toimeenpanoa seurataan myös verotuksen toteutumisen näkökulmasta ja tarvittaessa tehdään lakiin tarkennuksia, kun on saatu kokemuksia lain toimeenpanosta

Tullin valvontarooli

- Tulli:

- esityksen 32 §:ää tulisi tarkentaa, että ilmenisi, milloin kyse Tullin valvottavasta maahantuonnista ja milloin valvonta kuuluu LVV:lle. Kattaako valvontavelvoite 32 §:n 2 momentissa mainitut tilanteet (etäosto ja etämyynti)?
- Tullilla ei välttämättä kaikkia tietoja, mitä LVV tarvitsee (ei esim. tilastoida paketin päälle kirjattuja tietoja)

- Ei esitetä muutoksia

- Tärkeää, että Tullille jää toimivalta tarkastaa lähetyksiä ja tarvittaessa puuttua etämyyntiin → Vaikka LVV ensisijaisesti valvoo etämyyjiä, Tullin toimivaltaa ei ole rajattu pois
- Ei muutettaisi voimassaolevan lain 60 §:n 3 momenttia, joten jatkossakin Tulli valvoisi laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja –rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista → valvontavelvoite kattaa myös 32 §:n 2 momentin mukaiset tilanteet
- LVV:llä sääntelyn perusteella oikeus hyödyntää niitä tietoja, mitä Tullilla olisi
- Tärkeää, että valvonnan käytännön toteutumista seurataan ja tarvittaessa sääntelyyn voidaan tehdä tarkennuksia kun saatu kokemuksia toimeenpanosta

Verohallinnon tiedonsaantioikeus

- OM: Verohallinnolla oikeus saada tietoja LVV:ltä 64 §:n 1 momentin perusteella → epäselvää, voitaisiinko Verohallintoa pitää alkoholilain 64 §:n 1 momentissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena, jolle toinen valvontaviranomainen voisi luovuttaa tietoja
- Ei esitetä muutoksia
 - LVV vakiintuneesti tulkinnut 64 §:n valvontaviranomainen-termin tarkoittavan kaikkia viranomaisia, joilla olisi valvontatehtäviä eli siis muitakin viranomaisia kuin alkoholilain mukaisia valvontaviranomaisia
 - Myös Verohallinto tulkinnut pykälää siten, että sillä oikeus saada tietoja
→ Pykälän tulkinta on vakiintunut, ei tarvetta muutoksille

Etäoston sääntely

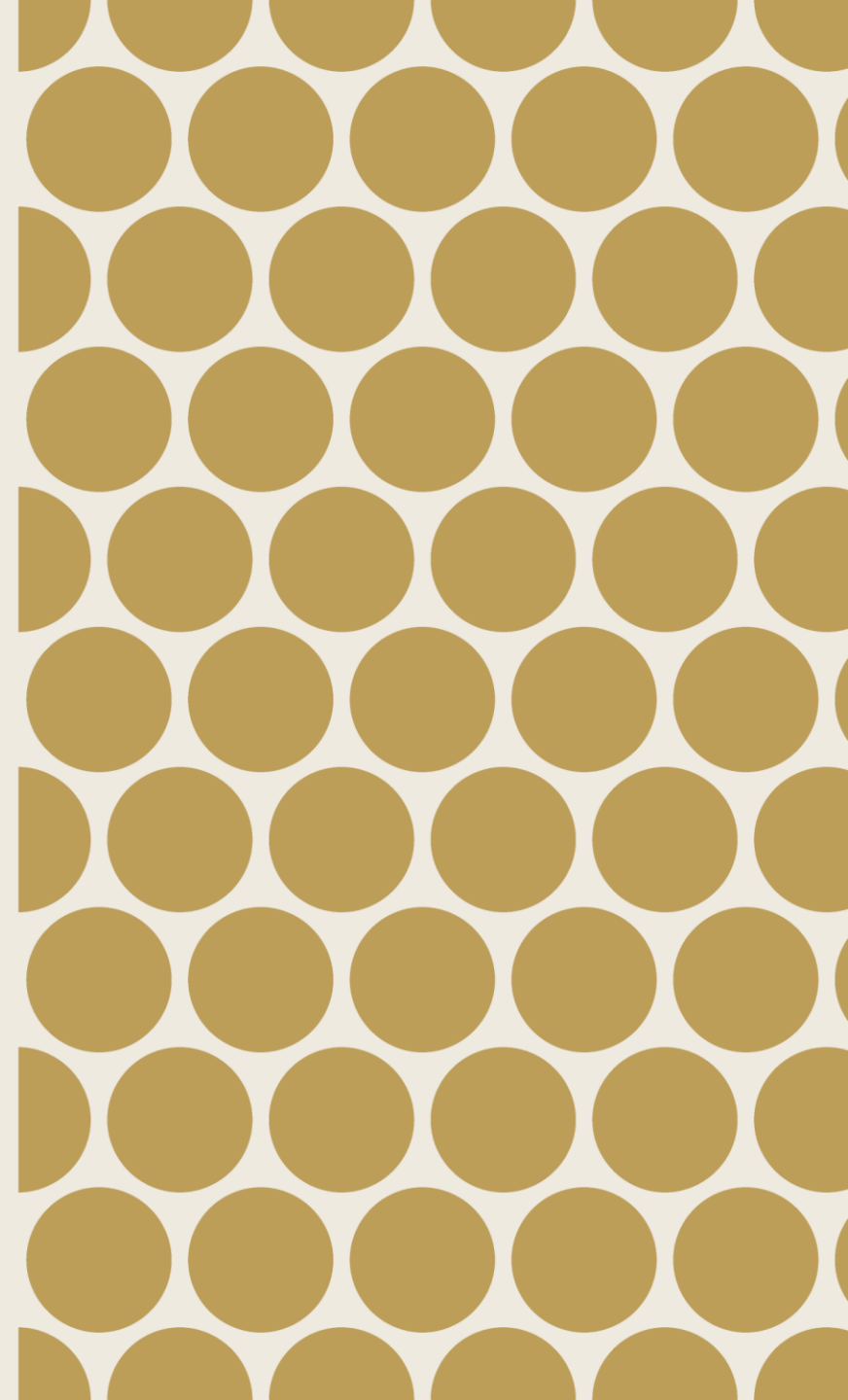

- Alko: myös etäostoa tulisi koskea samat vaatimukset kuin etämyynnin toimituksia
- Ei esitetä muutoksia
 - Tilanteet, jotka katsottaisiin etäostoksi, olisivat marginaalisia
 - Näissä tapauksissa myyjää ei voitaisi velvoittaa merkitsemään lähetystä, vaan tieto lähetyksen sisällöstä olisi vain ostajalla
 - Jos merkintävelvoitteet ulotettaisiin myös etäostoihin, harkittava, voidaanko yksityishenkilö velvoittaa ilmoittamaan kuljetusyritykselle lähetyksen sisällöstä tai voidaanko kuljetusyritys velvoittaa selvittämään lähetyksen sisältö
 - Esityksen 37 §:n 5 mom.: Luovutuskieltoja sovellettaisiin myös etäostotilanteissa → jos kuljettaja havaitsisi pakkauksen sisältävän alkoholia, tulisi noudattaa luovutuskieltoja
 - Tärkeää, että sääntelyn käytännön toteutumista seurataan ja tarvittaessa tehdään tarkennuksia, kun saatu kokemuksia toimeenpanosta

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Toimitusmyyntisääntelyä koskevat huomiot

Vahva tunnistaminen ja ikärajavaalvonta luovutustilanteissa

- Lausunnoissa esille nostetut seikat:
 - Useissa lausunnoissa esitettiin vahvan tunnistamisen edellyttämistä ja iän tarkastamista todennettavasti luovutustilanteissa.
 - MaRa sen sijaan katsoi, että vahvan tunnistautumisen vaatimus liian raskas pienille yrityksille
- Ei esitetä muutoksia
 - Luovutuskieltojen valvonnasta huolehdittu monin eri tavoin: toimitus luvanvaraista toimintaa ja luovutuskiellot koskisivat myös toimitustoimintaa, vaatimus toimituspassista, ikää tulee tarvittaessa todistaa alkoholijuoman toimittajalle, koeostot, hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset säännösten rikkomisesta
 - TaVL 28/2024 vp: osalle toimijoista vaatimus olisi hallinnollisesti ja taloudellisesti liian raskas → sääntely johtaisi toimitusten keskittymiseen suurille toimijoille, lisäksi huomioitava tietosuojasääntely ja tietosuojariskit

Koeostot

- Lausunnoissa esille nostetut seikat
 - PeV: sääntelyn täsmällinen käyttötarkoitus ja -tapa jää varsin avoimeksi → esim. vapaaehtoiisiin liittyvät pätevyysvaatimukset, virkavastuu tai vahingonkorvausvelvollisuus
 - PeV: Esityksessä esitetyn perusteella voida vakuuttua vapaaehtoisten käyttöä koskevan sääntelyn tarkoituksenmukaisuudesta → perustellumpi sääntelyratkaisu olisi tehdä koeostosta viranomaiselle säädetty toimivaltuus
 - PeV: sääntelyä joka tapauksessa välttämätöntä täsmentää siten, että siitä ilmenee täsmällisemmin koeostoilla mahdollisena pidetyn valvonnan sisältö
 - Valvira ja avit: sääntely jättää avoimeksi sen, milloin täyttyy kynnys koeoston suorittamiseksi, miten koeostot käytännössä toteutettaisiin ja miten vapaaehtoisia voitaisiin hyödyntää koeostoissa. Kun iän tarkistamista ei edellytetä joka kerta, ei iän todentamatta jättäminen rikkoisi mitään säännöstä
 - Valvira ja avit: vähittäismyyjällä ainoastaan jälkikäteinen velvollisuus todentaa toimitusluvan haltijan nimi ja lupanumero → koeostoa ja valvontaa ei sääntelyn perusteella voida kohdentaa tiettyyn toimitusluvan haltijaan, etämyynnissä ei pystytä hyödyntämään koeostoja

Koeostot

- STM:n kannanotto:
 - Koeostoissa voidaan valvoa ikärajavaalvonnan ja toimitusaikojen noudattamista
 - Vapaaehtoisten koeostajien käyttäminen erittäin tärkeää ikärajavaalvonnan turvaamiseksi (nuorelta näyttävät henkilöt)
 - Koeostoissa voitaisiin havainnoida sitä, miten herkästi henkilöllisyystodistukset tarkistetaan nuorelta näyttäviltä henkilöiltä → ohjaava vaikutus toimintaan, vaikka ei suoraan rikottaisi lain säännöksiä
 - Esityksessä ei aseteta kynnystä koeostojen suorittamiseksi, vaan voitaisiin tehdä, kun on tarpeellista valvontatehtävän suorittamiseksi → vrt. tarkastukset vähittäismyynnissä
 - Vähittäismyyjältä ei tilausvaiheessa edellytetä toimitusluvanhaltijan tietojen toimittamista, koska vähittäismyyjä ei välttämättä itsekään tiedä vielä, kuka toimituksen suorittaa
 - Ei tarkoituksenmukaista säätää pätevyysvaatimuksista vapaaehtoisille koeostajille → kyseessä ei ole asiantuntijuutta vaativa tehtävä
 - Sääntelyssä voidaan jättää jonkin verran harkintaa viranomaiselle, miten käytännössä toteutetaan, kuitenkin PeV:n lausunto huomioitava

Koeostoihin esitettävät muutokset 62 §:n 5 mom.

- Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus tehdä koeostoja, jos se on tarpeellista alkoholijuoman toimitusta koskevan **37 §:n 1 momentin 1 kohdan** tai **37 §:n 2 momentin mukaisen luovutuskiellon taikka 42 a §:n 1 tai 2 momentin mukaisen toimitusajan noudattamisen valvomiseksi.** Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus hyödyntää täysi-ikäisiä vapaaehtoisia koeostojen suorittamisessa. Vapaaehtoisia voidaan käyttää sellaisten alkoholijuomien koeostoissa, joita heillä on lain nojalla oikeus ostaa. **Vapaaehtoiseen koeostajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettua koeostoa. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).** Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus saada

Alkoholijuoman toimittajan asema

- Lausunnossa esitettyjä huomioita
 - Toimittajien tulisi olla työsuhteessa/luvanhaltijan johdon ja valvonnan alaisuudessa → työturvallisuus, kuka vastaa toiminnasta, tiedetäänkö, kuka luovuttaa alkoholijuomia
 - Velvollisuus huoli- tai lastensuojeluilmoitusten tekemiseen
 - OKM: arvioitava, syntyykö ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu uusi säännelty ammatti
- Ei esitetä muutoksia
 - Luvanhaltija vastaa aina toimintansa lainmukaisuudesta
 - Luvanhaltijan toimintaan voidaan puuttua hallinnollisin keinoin, jos toimitustoiminnassa ei noudatettaisi lain säännöksiä. Viranomaisella aina oikeus saada tiedot luvanhaltijan toiminnasta, myös siitä, kuka on toiminut toimittajana.
 - Luovutustilanteet verrattain lyhyitä ja tapahtuisivat asunnon ulkopuolella → ei tarkoituksenmukaista säätää velvollisuudesta huoli-ilmoitukseen (vrt. vähittäismyynti) Kaikilla oikeus tehdä huoli-/lastensuojeluilmoitus
 - Ei muodostu säänneltyä ammattia (vrt. ravintolatyöntekijä)

Toimituspassi ja toimituspassikokeen järjestäminen

- Lausunnoissa esitettyjä huomioita
 - Toimituspassi pitäisi olla aina toimituksissa mukana, toimituspassissa tulisi olla haltijan valokuva
 - Toimituspassikoulutusta tarjoavat tahot: nähtiin hyvinä tai esitettiin laajennettavaksi, OKM: kokeen järjestäminen tulee olla vapaaehtoinen tehtävä
- Ei esitetä muutoksia
 - Riittävää, että toimittajalta edellytetään kokeen suorittamista → toimitusluvanhaltijan vastuulla järjestää toiminta siten, että kaikilla on toimituspassi
 - Järjestäjätahot valvottuja tahoja, joiden toimintaa säännellään lainsäädännöllä (ammattillisen koulutuksen järjestäjät, ammattikorkeakoulut, yliopistot ja vapaan sivistystyön oppilaitokset) → kokeita järjestävät tahot erillisiä itse toimitustoimintaa harjoittavista tahoista
 - Kokeen järjestäminen on 58 §:n 2 mom. sananmuodon mukaisesti vapaaehtoista toimintaa

Toimitus- ja luovutusajat sekä Alkon aukioloajat

- Lausunnoissa esitettyjä huomioita
 - Alkolle vastaavat toimitus- ja aukioloajat kuin kotimaassa ja etämyynnissä (myös TaV), toisaalta osassa katsottiin, että ei tule pidentää
 - Tulisi säätää ns. pikatoimitusten kierto
 - Valvira: 42 §:n vähittäismyyntiaikaa sovellettaisiin myös juomien luovutukseen vähittäismyyjältä alkoholijuoman toimittajalle → onko tarkoitus?
 - Valvira: 42 a §:n toimitusaikaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin kaikkiin yli 1,2 % vahvuisiin juomiin, kun taas vähittäismyynnissä ja anniskelussa raja on 2,8 %
- STM:n kannanotto
 - Alkon aukioloaikojen rajoituksilla vähennetty vahvempien alkoholijuomien saatavuutta → pyritty vähentämään alkoholihaittoja
 - Aukioloaikojen laajentamisen vaikutuksia ei ole arvioitu esityksessä eikä kuultu esim. sidosryhmiä
 - Pikatoimitusten kiellot olisivat käytännössä haastavia (esim. ravintolatilaukset)

Toimitus- ja luovutusajat sekä Alkon aukioloajat

- STM:n kannanotto

- Valviran esittämät tarkennukset 42 ja 42 a §:iin perusteltuja
- 42 §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti: Edellä 1 ja 2 momenttia ei sovelleta alkoholijuoman luovutukseen toimitusluvan haltijalle tai tämän lukuun toimivalle.
- 42 a §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti: Edellä 1–3 momenttia ei sovelleta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviin alkoholijuomiin.

Alkoholijuomien pakkaaminen/merkintävelvoitteet

- Lausunnoissa esitetyt seikat
 - Valvontaviranomaiset: merkintävelvoitteet kannatettavia. Tulisi tarkentaa, millainen merkintä pitää tehdä. Esitetty lisäedellytyksiä alkoholijuomien pakkaamiseen, esim. alkoholijuomat pakattava erikseen muista tuotteista
 - MaRa: jos toimituksesta kävisi ilmi sen sisältö, erillistä merkintää ei pitäisi vaatia
- Ei esitetä muutoksia
 - Riittävä vaatimus, että alkoholijuomat merkitään lähetykseen
 - Nyt valitussa mallissa huolehditaan tarpeellisen tiedon välittämisestä toimitusketjussa, mutta ei aiheuteta ylimääräistä hallinnollista taakkaa yrityksille

Toimituskieltopaikat

- Lausunnoissa esitetyt seikat
 - Osassa lausunnoissa esitettiin laajennusta: toimituksen salliminen ainoastaan koti- ja yritysosoitteisiin/ toimituskieltopaikkoihin järjestyslain 4 §:ssä säädettyt paikat, joissa päihdyttävien aineiden nauttiminen kiellettyä, lasten/nuorten kokoontumiseen liittyvät paikat ja sosiaalihuollon toimintayksiköt
 - Elinkeinoelämä: Kiellot käytännössä ongelmallisia, paikkojen tulee olla yksiselitteisen selkeitä. Jos pidetään kiinni, viranomaisten ylläpidettävä listaa toimituskieltopaikoista
 - Varhaiskasvatuksen järjestämispaikka haastava: esim. perhepäivähoito omassa kodissa
 - Ennakkoon hyväksytyt anniskelupaikat: onko toimitus kiellettyä silloinkin, kun eivät ole anniskelukäytössä
- STM:n kannanotto
 - Toimituskieltopaikat pyritty määrittelemään yksiselitteisiksi ja sellaisiksi, jotka voi myös ulkopuolinen havaita toimittaessaan alkoholia

Toimituskieltopaikat

- STM:n kannanotto

- Viranomaisille käytännössä mahdotonta ylläpitää valtakunnallista listaa toimituskieltopaikoista tai vähintäänkin edellyttäisi huomattavaa resurssia
- STM pitää perusteltuna selkeyttää varhaiskasvatuksen järjestämispaikkoja ja ennakoon hyväksytyjä anniskelupaikkoja.
- Ehdotetaan tarkennettavaksi 37 §:n 3 momentin 4 kohtaa ja 4 momenttia tarkennettavaksi seuraavasti:

Alkoholijuomaa ei saa toimittaa:

4) varhaiskasvatuslain 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin päiväkoteihin;

Alkoholijuomaa ei myöskään saa toimittaa 85 §:ssä tarkoitettuun paikkaan, jossa ei saa nauttia alkoholia, eikä tilaan tai paikkaan, joka on hyväksytty anniskelualueeksi. **Jos kyseessä on paikka tai tila, jossa voidaan alkoholilain 20 §:n perusteella anniskella ilmoituksella, alkoholijuomia ei saa toimittaa tilaan, kun siellä anniskellaan.**

Vähittäismyynnin noutopisteet

- Lausunnoissa esitettyjä huomioita
 - Valvira ja avit: noutopisteet mahdollistaisivat vähittäismyyntipaikkaa koskevien säännösten kiertämisen, voitaisiin luovuttaa juomia asiakkaalle ilman myyntipaikkaa kohdistuvia velvoitteita. Voitaisiin perustaa esim. alkoholijuomiin perustuva myymäläketju.
 - Jos sallitaan, noutopisteiden määrä tulisi rajoittaa yhteen ja lupamaksut pitää koskea noutopisteitä. Selvennettävä, mitkä säännökset koskevat noutopisteitä
 - Posti: täsmennettävä, että noutopisteistä saa luovuttaa myös vähittäismyyntikäytäntöjen mukaisesti
- Ei esitetä muutoksia
 - Sääntelyn tarkoituksena helpottaa vähittäismyynnin logistiikkaketjuja → juomat voidaan luovuttaa toimitukseen siellä, missä toimijan kannalta helpointa, esim. varastolta.
 - Elintarvikevaatimusta sovelletaan vähittäismyyjän toimintaan
 - Alkoholijuoman toimittaja voi luovuttaa alkoholijuomat asiakkaalle vapaasti sopimaansa paikkaan, pl. toimituskieltopaikat. Periaatteessa voidaan luovuttaa noutopisteestäkin, mutta täytyy täyttää toimitusta koskevat vaatimukset → toimittajan pitää luovuttaa juoma asiakkaalle

Alkoholijuoman palauttaminen toimituksen epäonnistuesssa

- Lausunnoissa esitetyt huomiot
 - Valvira: laissa tulisi edellyttää että kaikissa epäonnistuneissa toimituksissa alkoholijuoma palautettaisiin suoraan myyjälle (ei mahdollisuutta yrittää toimitusta myöhemmin uudelleen). Sääntely mahdollistaisi välivarastoinnin, mihin ei sovelleta elintarvikelain säännöksiä ja jota ei valvottaisi
 - Posti: tärkeää, että toimittajalla mahdollisuus toimittaa tilaus myöhemmin noutopisteen kautta → erityisesti tärkeää pitkien kuljetusreittien alueella
- Ei esitetä muutoksia
 - Toimitusluvanhaltijan ja alkoholijuoman toimittajan tulee aina huolehtia luovutuskieltojen ja toimitusaikojen noudattamisesta
 - Toimituksissa logistiikkaketjut voivat olla pitkiä → palauttaminen myyjälle voisi aiheuttaa kohtuutonta haittaa
 - Kuitenkin perusteltua, että kun vastaanottaja alaikäinen, juoma palautetaan myyjälle

Luvanhaltijan velvollisuus luovuttaa tietoja viranomaiselle/tietojen säilytysaika

- Posti: säännösten edellyttämästä henkilötietojen käsittelystä, erityisesti toimitusluvan haltijalta vaadittuun tietojen säilytysajan pituuteen olisi tarpeen saada yksiselitteinen määritelmä
- Ei esitetä muutoksia
 - Sitovien enimmäismääräaikojen asettaminen lakiin ei tarpeellista
 - Luvanhaltijalla velvollisuus säilyttää viranomaisen tarvitsemat tiedot toiminnassaan
 - Huomioitava valvonnan tarpeet ja tietosuojasäätely (tietoja ei saa säilyttää kauemmin kuin tarpeellista)

Toimituslupaan asetettavat ehdot ja rajoitukset

- Lausunnoissa esitetyt huomiot
 - Valvira: lupaehdot kannatettavia, mutta vastustetaan heikennyksiä, joita tehty HE 137/2024 verrattuna. Lupaehdoja pitäisi voida asettaa myös henkilöstöä ja toimitusaikaa koskien
 - MaRa ja Kaupan liitto: 17 a §:n 2 mom. perusteluita selkeytettävä. Perusteluista saa käsityksen, että omavalvonnassa pitäisi aina pitää kirjaa luovutustilanteista ja lupaehdoja voitaisiin asettaa aina, jos omavalvonnassa ei olisi tehty näin
- Ei esitetä muutoksia
 - Huomioitu PeV:n lausunto 58/2024 vp: toimitusluvan ehtoja ja rajoituksia koskeva säännös oli liian avoin → sääntelyä syytä täsmentää
 - Perusteluissa ei todeta, että pelkästään omavalvontakirjausten puuttuminen tulkittaisiin lain noudattamatta jättämiseksi → tämä yksinään ei riittäisi syyksi asettaa lupaehdoja. Perusteluissa esimerkkinä käytetty tilannetta, jossa viranomaisella olisi perusteltu syy epäillä luovutuskieltojen noudattamatta jättämistä

Seuraamusmaksu ja luvan peruuttaminen

- Lausunnoissa esitetyt huomiot
 - Osassa lausunnoissa katsottiin, että 1 000 e seuraamusmaksu on liian matala → pitäisi nostaa esim. 20 000 e, kuten oli HE 173/2024
 - Myös peruuttamisen edellytyksiä tulisi lieventää vastaavasti kuin HE 173/2024
 - MaRa: seuraamusmaksua ei saa korottaa
 - Valvira/avit: seuraamusmaksuperusteissa tulisi huomioida tietojenluovuttamisen laiminlyönti ja markkinointisäännösten rikkominen
- Ei esitetä muutoksia
 - TaV: alkoholilain perusajatus omavalvonnasta, ohjauksesta ja vasta viimesijaisesti sanktioihin perustuvasta järjestelmästä on ollut toimiva, eikä sanktiotason nostamiselle näin merkittävästi ollut tuotu esiin riittäviä perusteita
 - Ei tarpeellista laajentaa seuraamusmaksuperusteita, viranomaiset voivat hyödyntää muita ohjauskeinoja toimijoiden valvonnassa

Valvontamaksut

- Lausunnoissa esitetyt huomiot
 - Valvira ja avit:
 - uhkasakkomenettely hidas ja byrokraattinen → maksuille enimmäiskatto ja jos tietoja ei toimiteta, laskutetaan enimmäismäärän mukaisesti
 - Voitaisiin säätää lain tasolla eikä asetuksessa
 - Valvontamaksuihin sisältyy epävarmuuksia, seurattava maksujen suuruutta
 - Wolt: maksuille maksukatto, esim. 50 000 e
- Ei esitetä muutoksia
 - Lähtökohtana, että valvontamaksujen suuruus suhteutetaan valvonnan tarpeeseen → maksuissa huomioidaan toiminnan laajuus
 - Jos asetettaisiin maksukatto, suuret toimijat hyötyisivät pienempiin toimijoihin nähden
 - Uhkasakkomenettelyllä voidaan tarvittaessa puuttua toimintaan, jos luvanhaltija ei ilmoittaisi vaadittuja tietoja. Menettelyllä itsessään ennaltaehkäisevä vaikutus
 - Säädetään lain tasolla, koska valvontamaksut luonteeltaan veroluonteisia maksuja
 - Tärkeää seurata valvontamaksujen tasoja lain voimaantulon jälkeen

Kenelle alkoholijuoma voidaan luovuttaa vähittäismyynnistä/toimittajalle (3 ja 35 §)

- Valvira: säännöksissä tulisi käyttää täsmällisiä ja yhdenmukaisia termejä koskien sitä, kenelle alkoholijuoma voitaisiin luovuttaa vähittäismyynnistä.
 - Esityksen perusteella tarkoituksena on ollut, että alkoholijuoman voisi luovuttaa vähittäismyynnistä toimitusluvan haltijan lisäksi tämän lukuun toimivalle henkilölle, joka voisi olla eri kuin alkoholijuoman vastaanottajalle luovuttava alkoholijuoman toimittaja → huomiotava 3 §:n 11 kohdassa ja 35 §:n 1 momentissa
 - Vähittäismyynnin määritelmäsäännöksessä tulisi käyttää ostajan sijasta 35 §:n 1 momentissa käytettyä asiakas-termiä, jos tarkoituksena olisi jatkossakin sallia toimitusluvan haltijan ja tämän lukuun toimivan lisäksi alkoholijuoman luovuttaminen myös sellaiselle henkilölle, joka noutaisi alkoholijuoman ostajan puolesta ilman palkkiota.
- STM pitää Valviran esittämiä täsmennyksiä perusteltuina

Esitettävät muutokset 3 §:n 11 kohtaan

3 §:n 11 kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *alkoholijuoman vähittäismyynnillä* alkoholijuoman myyntiä nautittavaksi muualla kuin myyjän hallitsemissa tiloissa tai myyjän järjestämässä valvonnassa siten, että alkoholijuoma luovutetaan kotimaan vähittäismyynnistä tai alkoholiyhtiöstä suoraan **asiakkaalle**, toimitusluvan haltijalle **tai tämän lukuun toimivalle** toimitettavaksi ostajalle tai muulle vastaanottajalle;

Esitettävät muutokset 35 §:n 1 momenttiin:

35 §:n 1 momentti:

Yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien vähittäismyyntiä saa harjoittaa vain luovuttamalla niitä asiakkaalle tai alkoholijuoman toimitusluvan haltijalle **tai tämän lukuun toimivalle** kotimaan vähittäismyyntistä tai alkoholiyhtiöstä. Vähittäismyyjän tulee voida jälkikäteen todentaa alkoholijuomaa toimittavan toimitusluvan haltijan nimi ja lupanumero. Vähittäismyyntiluvan haltija saa myydä vain luvassa tarkoitettuja alkoholijuomia.

Muut toimitussääntelyä koskevat huomiot

- Lausunnoissa esitetyt huomiot
 - Lain toteutus pilottina/määräaikaisena
 - Kotiinkuljetusoikeus vain Alkolle
 - Toimitukseen tilannekohtaisia rajoituksia, esim. kuinka paljon tietty henkilö voisi tilata tai kuinka paljon voidaan kuljettaa tiettyyn osoitteeseen/tietyn ajan sisällä tai toimitettaville alkoholijuomille enimmäisraja
 - Turvattava viranomaisten resurssit, voimaantulolle tarpeeksi aikaa
 - Tarkennettava 35 §:n 1 mom.: vähittäismyynnissä saa luovuttaa toimitukseen kotimaan vähittäismyynnistä tai Alkosta → luovutus pitää tapahtua vähittäismyyntipaikasta tai vähittäismyyntiluvassa määritellyistä noutopisteistä

Muut toimitussääntelyä koskevat huomiot

- Ei esitetä muutoksia
 - Ei tarvetta määräaikaaisuudelle, toteutetaan kuten lähtökohtaisesti muutkin lakihankkeet
 - Esityksen tavoitteena luoda edellytyksiä kotimarkkinoiden kasvulle, esityksellä parannettaisiin suomalaisten kuluttajien ostomahdollisuuksia → tärkeää, että kuluttajat voisivat tilata myös esim. ruokaostosten tai ravintolatilauksen yhteydessä eikä vain Alkosta
 - Ei tarvetta määrällisille rajoituksille toimituksissa: luovutuksissa noudatetaan aina luovutuskieltoja, myöskään vähittäismyynnissä ei rajoituksia
 - Voimaantuloa porrastettu toimeenpanon mahdollistamiseksi, LVV:lle on esitetty resursseja (katetaan lupa- ja valvontamaksuin)
 - Ei tarvetta täsmentää 35 §:n 1 momenttia: luovutus vähittäismyynnistä kattaa vähittäismyyntipaikat ja noutopisteet

STM:n täydennysehdotukset 11 ja 17 §:iin

- STM valmistellut alkoholilain nojalla annettuun VN:n asetuksiin esityksen vuoksi tarpeellisia muutoksia.
 - Lausunnoilla olleen asetusluonnoksen 6 a §:n 2 momentissa olisi säädetty lupaviranomaiselle oikeus vaatia luvan hakijalta lisäselvityksiä
 - Voimassa olevan asetuksen 13 §:n 2 momenttia muutettaisiin. Voimassa olevan säännöksen mukaan lupaviranomaisella olisi oikeus vaatia lisäselvitystä
 - OM katsonut lausuntokierroksella, että em. Säännökset perustavat viranomaiselle toimivaltaa, jonka määrittämisen tulisi perustuslain mukaan tapahtua lain tasoisilla säännöksillä
- STM esittää säännösten täydentämistä lain tasolle

Muutosesitys 11 §:n 4 momenttiin (Muutosten ilmoittaminen)

- Esitetään täydennystä esityksen 11 §:n 4 momenttiin seuraavasti:

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettuun lupahakemukseen, ilmoitukseen ja hyväksyntään koskevaan hakemukseen on liitettävä 13–20 §:ssä tarkoitettujen edellytysten arvioimiseksi tarpeellinen selvitys hakijasta, toiminnasta ja sen vaikutuksista sekä muista merkityksellisistä seikoista, jotka eivät jo ole asiaa käsittelevän viranomaisen käytössä. **Lupaviranomainen voi vaatia tarpeellista lisäselvitystä luvan myöntämisen tai hyväksymisen edellytysten ja lupaa tai hyväksymistä koskevien määräysten, ehtojen ja rajoitusten tarpeellisuuden arvioimiseksi. Selvitystä voidaan vaatia tässä tarkoituksessa myös siitä muutokseen liittyvästä toiminnasta, joka säilyy ennallaan.**

Muutosesitys 17 a §:ään (Alkoholijuomien toimituslupa ja sen myöntämisen edellytykset)

- Esitetään esityksen 17 a §:ää täydennettäväksi siten, että siihen lisättäisiin uusi 4 momentti seuraavasti:

Lupaviranomainen voi vaatia luvanhakijalta välttämättömiä lisäselvityksiä edellä 2 momentissa tarkoitettujen ehtojen ja rajoitusten tarpeellisuuden arvioimiseksi.

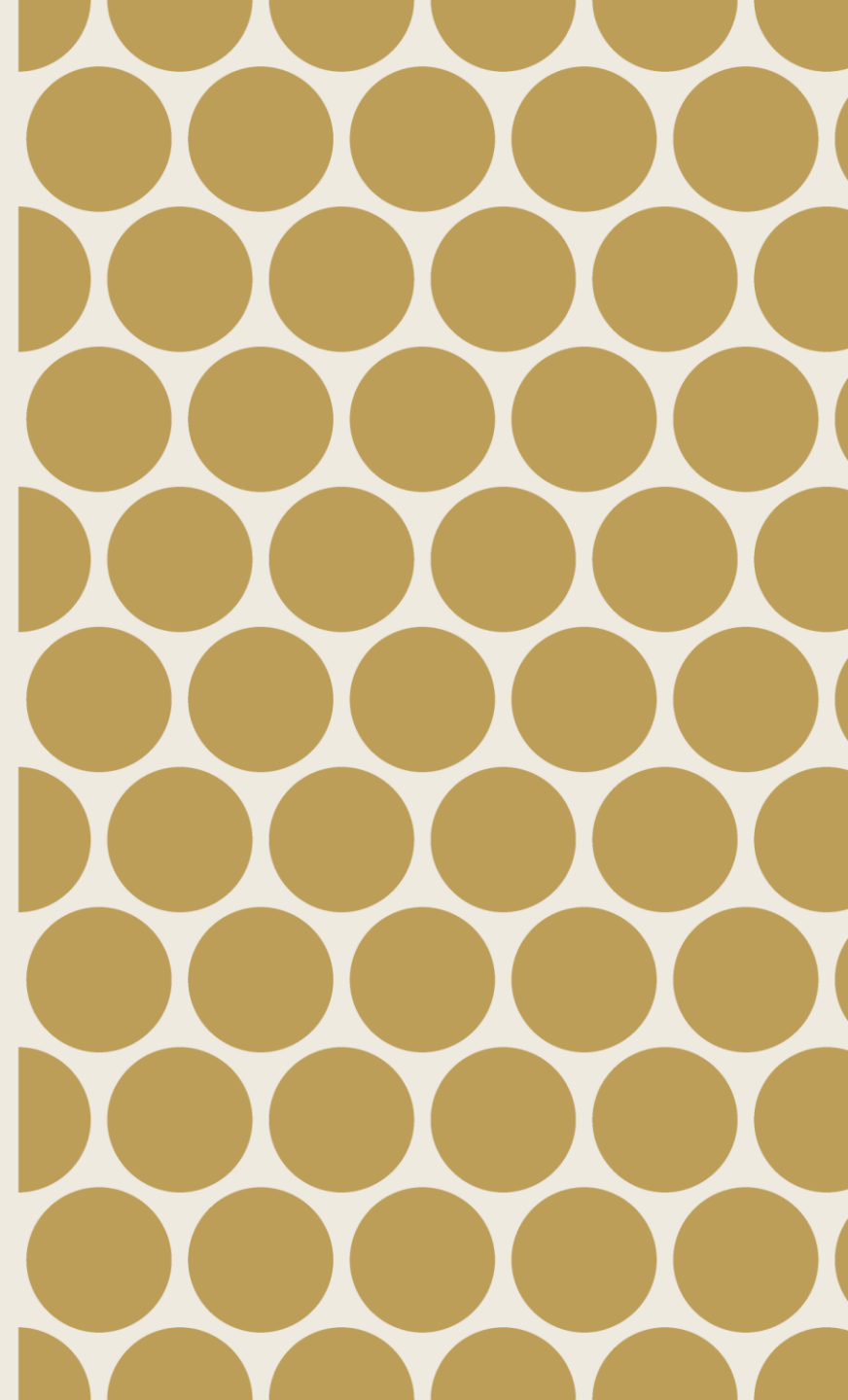
Esitykseen korjattavat momenttiviittaukset

- Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö toistaa jo aikaisemmin sosiaali- ja terveysvaliokunnalle esille tuodut korjausta vaativat viittaussäännökset:
- Esityksen 50 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 3 momentin 4 kohdassa olevat viittaukset järjestyslain (612/2003) 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun yleiseen paikkaan tulisi korjata viittaukseksi järjestyslain 2 §:n 1 kohtaan.
- Esityksen 90 §:n 5 momentin 1 kohdassa oleva viittaus 37 §:n 5 momenttiin tulisi korjata viittaukseksi 37 §:n 6 momenttiin.

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Markkinointisääntelyä koskevat huomiot

Markkinointiin esitetyt tiukennukset

- Lausunnoissa esille nostettuja seikkoja
 - Vaikuttajamarkkinoinnin kieltö
 - Ostohistorian perusteella kohdennetun markkinoinnin kieltö
 - Markkinoinnin rajaaminen yrityksen omille verkkosivuille/sosiaalisen median kanaville
 - Markkinoinnin kieltö suoratoistopalveluissa
- Ei esitetä muutoksia
 - HE s. 89-90: markkinoinnin tiukennukset asettaisi kotimaiset toimijat epätasa-arvoiseen asemaan ulkomaisiin toimijoihin nähden
 - Markkinointi ei olisi vapaata, vaan sitä rajoitettaisiin monin eri tavoin → rajoitukset vastaisivat voimassa olevan lain alkoholijuomien markkinointia koskevia rajoituksia (mm. hyvän tavan vastaisuus, alaikäisiin kohdistaminen ja alkoholipitoisuuden korostaminen myönteisenä ominaisuutena)

Markkinointi ammattilehdissä

- MaRa: esityksen 50 §:n 2 momentin 3 kohtaa tulisi muokata siten, että väkevien alkoholijuomien mainontaa voitaisiin harjoittaa nykytilaa vastaavasti alan ammattilehdissä, esimerkiksi majoitus- ja ravitsemisalan tai vähittäismyynnin ammattijulkaisuissa
- STM esittänyt vastaavaa korjausta jo aikaisemmin toimittamassaan lausunnossa → olisi perusteltua korjata siten, että sääntely vastaisi nykytilaa. Ehdotus 50 §:n 2 mom. 3 kohtaan:

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, väkevän alkoholijuoman markkinointi on kielletty:

3) painetuissa sanoma- ja aikakauslehdissä lukuun ottamatta lehtiä, jotka ovat suunnattu alkoholijuomien myyntiin osallistuville.

Televisiota, radiota ja elokuvateattereita koskevat markkinointisäännökset

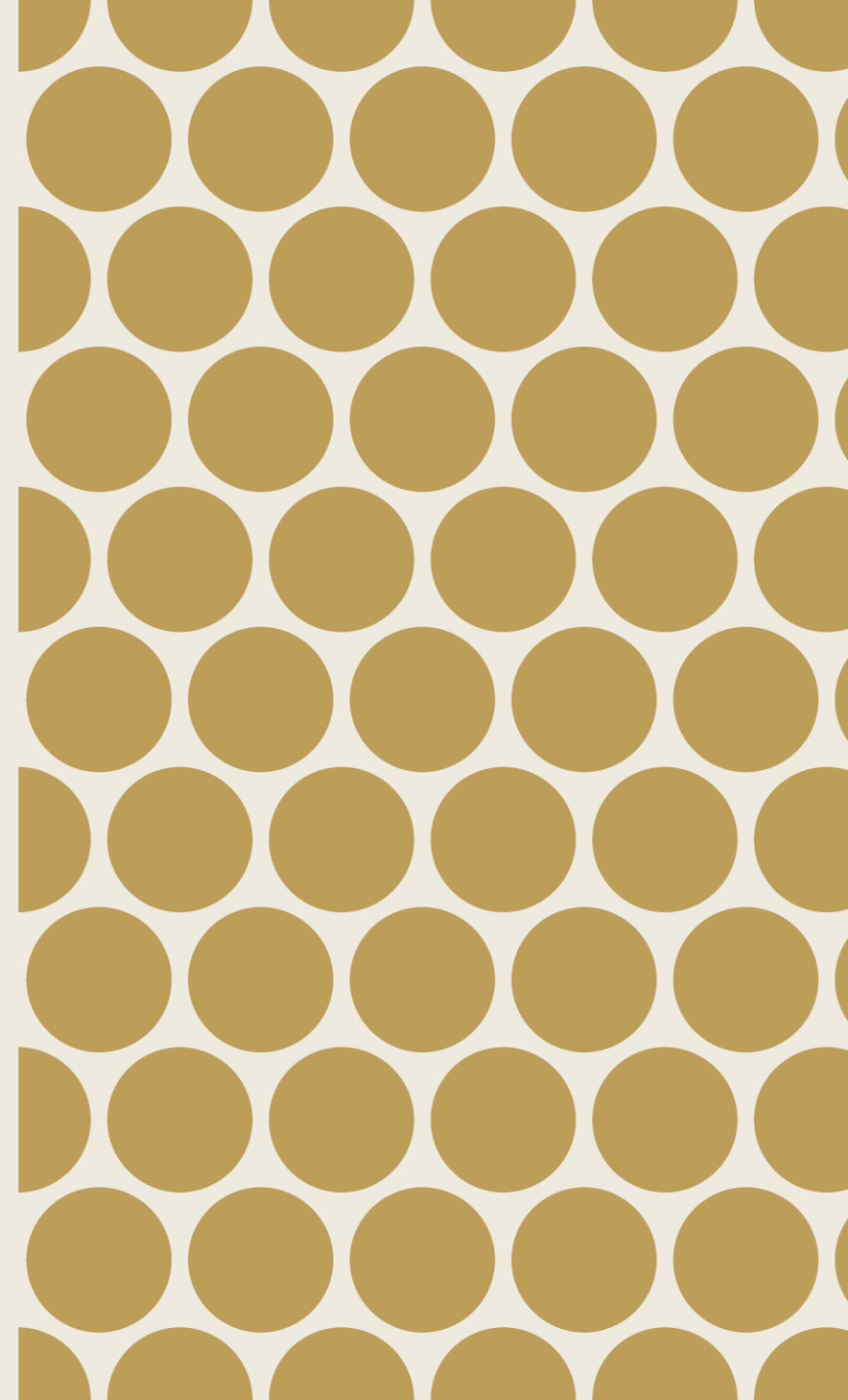
- Lausunnoissa esitettyjä huomioita:
 - TaV: tärkeää seurata ja arvioida kattavasti markkinoinnin sääntelyn vaikutuksia ja sääntelyn vaihtoehtoja tulevien alkoholilainsäädännön uudistusten yhteydessä.
 - Medialiitto: markkinointi tulee sallia laajemmin televisiossa ja radiossa
 - MaRa: väkevien markkinoinnin oltava sallittua elokuvateattereissa anniskelunäytösten yhteydessä
- Ei esitetä muutoksia
 - Esityksen tavoitteena parantaa Suomeen sijoittautuneiden alkoholielinkeinotoimijoiden kilpailukykyä ja vientimahdollisuuksia. Väkevien alkoholijuomien markkinointia vapautettaisiin vain siltä osin kuin olisi tarpeellista kotimaisten toimijoiden viennin edistämistä varten → mahdollistettaisiin verkossa ja esim. somessa
 - Kyseessä ei ole uusi kiello eikä markkinointia tiukennettaisi nykyisestä

Ulkomailta harjoitettu alkoholijuomien markkinointi

- Markkinointisäännöksiä sovellettaisiin ulkomailta harjoitettuun alkoholijuomien verkkomarkkinointiin, jos markkinointi olisi tarkoitettu vastaanotettavaksi erityisesti Suomessa ja toiminnanharjoittaja on sijoittautunut toiseen Euroopan talousalueella sijaitsevaan valtioon Suomen lainsäädännön kiertämiseksi.
 - Valvira: molempien edellytysten yhtäaikainen soveltaminen tekisi valvonnan käytännössä mahdottomaksi
- Ei esitetä muutoksia
 - Verkkomarkkinoinnin sääntely ei ainoastaan kansallista, vaan huomioitava EU-lainsäädäntö (sähkökauppadirektiivi ja audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) → lähtökohtana alkuperämaaperiaate eli toiminnanharjoittaja noudattaa sen maan lainsäädäntöä, johon on sijoittautunut
 - Säännös vastaisi EU-oikeuden vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jäsenvaltio säilyttää tietyissä rajatuissa tapauksissa oikeuden toteuttaa toimenpiteitä toiseen jäsenvaltioon sijoittautunutta toimijaa kohtaan

Muut huomiot

Tietojen luovuttaminen yleisessä tietoverkossa

- Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi edellytys tietojen hakemisesta yksittäisinä hakuina, vaikka julkaistavat tiedot voisivat sisältää myös luonnollisten henkilöiden henkilötietoja
 - OM: PeV on poikennut yksittäisiä hakuja koskevasta edellytyksestä avoimuusrekisterilakia koskevassa lausunnossa, mutta esityksessä tavoitteet poikkeavat avoimuusrekisterilain tavoitteista
 - OM: esityksessä ei ole arvioitu, voitaisiinko tavoitteet saavuttaa vähemmän puuttuvin toimin. Ei säädetä oikeussuojakeinoista, joilla voitaisiin rajoittaa tietojen luovuttamista yleisessä tietoverkossa. Ei ilmene pääasiallinen oikeusperuste ja se, onko rekisteröidyllä oikeus vastustaa tietojen käsittelyä.
- Ei esitetä muutoksia
 - Oikeusperuste tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta (yleinen etu) → rekisteröidyllä oikeus vastustaa tietojen käsittelyä
 - Tietojen julkaiseminen edistäisi hallinnon avoimutta ja läpinäkyvyyttä, mahdollistaisi tiedon hyödyntämisen esim. tutkimuksessa ja journalistisessa tarkoituksessa
 - PeV ei ole nähnyt ongelmaa esityksen käsittelemisessä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä

Alkoholijuomien luovuttaminen ja maksun vastaanottaminen

- Valvira:
 - välttämätöntä, että KHO 2024:90 johdosta sekä alkoholijuoman vähittäismyynnin että anniskelun määritelmäsäännöksiin lisättäisiin kesällä 2024 lausunnolla olleen hallituksen esityksen luonnoksen mukaisesti maksun vastaanottaminen alkoholijuomasta ja alkoholijuoman luovuttaminen, jotka molemmat ovat oleellinen osa alkoholijuoman luvanvaraista myyntitoimintaa
 - sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin, toimituksen että anniskelun osalta tulisi säätää, että alkoholijuomat luovuttavan henkilökunnan olisi työskenneltävä luvanhaltijan johdon ja valvonnan alaisuudessa
- Ei esitetä muutoksia
 - Ehdotus ei liity suoraan ehdotettavaan toimitussäätelyyn
 - Ei ole tarkoitus muuttaa olemassa olevaa, KHO:n vahvistamaa oikeustilaa siitä, kuka voi ottaa alkoholijuomien vähittäismyynnissä maksun vastaan alkoholijuomasta ja luovuttaa sen

Yhteenvedo esitettävistä muutoksista 1/2

- **62 §: Koeostot** → tarkennukset sääntelyyn PeVin lausunnon perusteella
- **42 §: Vähittäismyyntiaika** → tarkennus: toimitusaikoja sovelletaan alkoholijuoman toimittajan ja asiakkaan väliseen luovutukseen, ei vähittäismyyjän ja toimittajan väliseen luovutukseen
- **42 a §: Toimitusaika** → tarkennus: toimitusajaksääntelyä sovelletaan yli 2,8 % vahvuisiin alkoholijuomiin
- **37 §: Toimituskieltopaikat** → tarkennukset: päiväkodit ja etukäteen hyväksytyt anniskelupaikat
- **3 §: Määritelmät ja 35 § Alkoholijuomien vähittäismyyntipaikka:** alkoholijuoma voidaan luovuttaa toimitusluvan haltijan lisäksi tämän lukuun toimivalle, termin ostaja muuttaminen termiksi asiakas

Yhteenvedo esitettävistä muutoksista 2/2

- **50 §: Markkinointi** → tarkennus ammattilehtien markkinointiin
- **11 §: Muutosten ilmoittaminen ja 17 a § Alkoholijuomien toimituslupa ja sen myöntämisen edellytykset** → sääntelyn siirtäminen asetuksen tasolta lain tasolle (viranomaisen pyytämät lisäselvitykset hakemuksen käsittelyyn)
- **Momenttiviittausten korjaaminen**
 - **50 §:n 1 momentin 2 kohta ja 3 momentin 4 kohta:** korjattava viittaukset järjestyslain 1 §:n 1 kohdasta järjestyslain 2 §:n 1 kohtaan
 - **90 §:n 5 momentin 1 kohta:** korjattava viittaus 37 §:n 5 momentista 37 §:n 6 momenttiin